

ธนิต รัตนธรรมสกุล, วิภาวดี เล่งอี, ประภาศรี สามใจ, ธนาภรณ์ ชินตะวัน, ฉันทยา อภินันทเกียรติ, พัชรินทร์ ต้นตาวรวิทย์
ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 40 ระหว่างวันที่ 4 - 10 ตุลาคม 2558 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยเข้าข่ายโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 ราย จังหวัด นครราชสีมา ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 16 ปี อาศัยอยู่ที่ ตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนแห่งหนึ่ง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ไม่มีโรคประจำตัว ในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนป่วยไม่มีประวัติการเดินทางไปต่างจังหวัด หรือต่างอำเภอ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2558 ด้วยอาการมีไข้ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย แสบตา น้ำตาไหล วันที่ 4 กันยายน 2558 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง อำเภอคง จังหวัด นครราชสีมา ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น ไข้ไม่ทราบสาเหตุ และให้ยา กลับไปทานต่อที่บ้าน เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2558 อาการไม่ดีขึ้นจึง ไปตรวจที่คลินิกแห่งหนึ่งในอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา แพทย์ วินิจฉัยว่าเป็น Acute Pharyngitis ได้รับการฉีดยาไม่ทราบชนิด และได้ยากลับมาทานต่อที่บ้าน วันที่ 5 กันยายน 2558 ผู้ป่วยกลับไป ตรวจที่โรงพยาบาลเดิมอีกครั้ง ด้วยอาการไข้ ถ่ายเหลว ปวดท้อง อาเจียน อ่อนเพลีย ได้รับการตรวจร่างกาย (ทำ Tourniquet Test: Negative) ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น Anxiety แพทย์ให้ยากลับไป ทานต่อที่บ้าน ขณะที่ผู้ป่วยนั่งรอรับยา มีอาการเกร็ง มือจับทั้ง 2 ข้าง หายใจไม่สะดวก อาเจียน ถูกส่งไปสังเกตอาการที่ห้องอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน อาการดีขึ้น จึงให้กลับไปพักรักษาต่อที่บ้าน เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2558 อาการยังไม่ดีขึ้นญาติพาผู้ป่วยไปตรวจรักษาที่ โรงพยาบาลบัวใหญ่รวมแพทย์ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น Dengue Hemorrhagic Fever และได้ เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยใน 1 คืน (ไม่มีผลการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ) วันที่ 6 กันยายน 2558 ส่งผู้ป่วยไปรักษาต่อที่ โรงพยาบาลบัวใหญ่ แพทย์วินิจฉัยว่าเป็น Dengue Hemorrhagic Fever ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (6 กันยายน 2558) พบ เม็ดเลือดขาว 8,960 เซลล์ต่อลูกบาศก์ ซีมาโตครีทร้อยละ 51.3 เกล็ดเลือด 143,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มีลิลิเมตร ให้ผลบวกต่อ Dengue NS1 Ag ให้ผลลบต่อ Dengue IgG, IgM วันที่ 7 กันยายน 2558 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี แต่มีปัสสาวะออกน้อย แพทย์ได้ส่งต่อผู้ป่วย

ไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการ รักษาเป็นผู้ป่วยใน ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (8 กันยายน 2558) พบเม็ดเลือดขาว 13,200 เซลล์ต่อลูกบาศก์ เกล็ดเลือด 58,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มีลิลิเมตร ซีมาโตครีทร้อยละ 43.9 ให้ ผลบวกต่อ Dengue NS1 Ag ให้ผลลบต่อ Dengue IgG, IgM วันที่ 8 กันยายน 2558 ผู้ป่วยมีอาการทรุดลง คลำชีพจรไม่ได้ แพทย์ได้ทำ CPR และเสียชีวิตในเวลาประมาณ 05.08 น. แพทย์ได้สรุปสาเหตุการ ตายว่า Dengue Hemorrhagic Fever Acute Myocarditis

กิจกรรมควบคุมป้องกันโรค: ประสานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการพ่นหมอกควัน และใส่ทรายกำจัดลูกน้ำยุงลายใน ชุมชน โดยได้ออกดำเนินการในวันที่ 7, 10 และ 14 กันยายน 2558 และจัดกิจกรรมรณรงค์ Big Cleaning day พร้อมทั้ง เฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกในชุมชน เป็นเวลา 28 วัน (ถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2558) ไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม

2. ผู้ป่วยสงสัยอาหารเป็นพิษ 37 ราย จังหวัดพิจิตร เป็น นักเรียนโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง จังหวัดพิจิตร อายุระหว่าง 8 - 13 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ไม่พบในกลุ่ม เด็กเล็ก รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 29 กันยายน 2558 รายสุดท้ายป่วย วันที่ 4 ตุลาคม 2558 พบผู้ป่วยมากที่สุดในวันที่ 2 ตุลาคม 2558 อาการป่วยส่วนใหญ่ ได้แก่ ปวดท้อง ร้อยละ 86.5 ถ่ายเหลว/ถ่าย เป็นน้ำ ร้อยละ 64.9 อาเจียน ร้อยละ 54.1 วันที่ 2 ตุลาคม 2558 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสากเหล็กจำนวน 14 ราย เป็นผู้ป่วย นอกทั้งหมด ซึ่ขอรับประทานเอง 21 ราย เข้ารับการรักษาที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสากเหล็ก จำนวน 1 ราย และ ไม่ได้รักษา 1 ราย มีประวัติเสี่ยง คือ ดื่มนมยูเอชทีที่ได้รับแจกจาก โรงเรียน เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2558 สำหรับให้นักเรียนดื่มในช่วง ปิดเทอม (ปิดเทอมวันที่ 9 ตุลาคม 2558) แต่นักเรียนบางส่วนได้ ดื่มนมก่อนแล้ว จากการสัมภาษณ์นักเรียนให้ข้อมูลว่ามีลักษณะ ชัน มีรสเปรี้ยว (ร้อยละ 92.3) ซึ่งนมที่แจกในโรงเรียนได้รับมาจาก ผู้ประกอบการจากตำบลวังทรายพูน จะส่งนมให้กับโรงเรียนเวลา

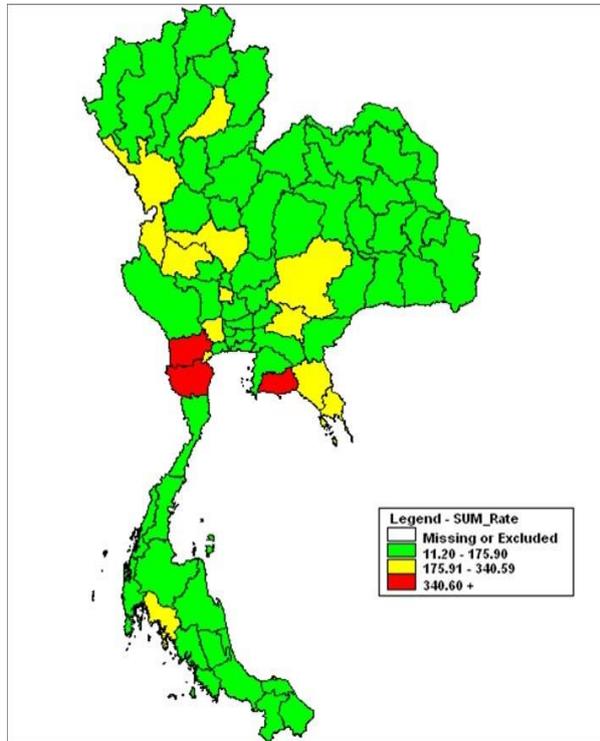
11.00 น. และทางโรงเรียนแจกนอมให้นักเรียนทุกระดับชั้นเวลา 12.30 น. ในทุกวัน โดยนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับนมพาสเจอร์ไรซ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ได้รับนมยูเอชที โดยผู้ประกอบการรับนมมาจาก 3 แหล่ง ดังนี้ นมยูเอชทีผลิตจากบริษัท C อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา นมยูเอชทีผลิตจากสหกรณ์โคนม N จังหวัดราชบุรี และนมพาสเจอร์ไรซ์ ผลิตจากบริษัท P ซึ่งนมยูเอชทีผู้แทนจำหน่ายรับนมมาจากโรงงานแล้วมาเก็บไว้ที่โกดังที่บ้านแล้วจึงทยอยส่งต่อไปที่โรงเรียน ส่วนนมพาสเจอร์ไรซ์ ผู้ประกอบการรับจากโรงงานและส่งไปที่โรงเรียนภายในวันเดียวกัน ขนส่งโดยรถตู้เย็น สำหรับอาหารกลางวันทางโรงเรียนประกอบอาหารจากโรงครัวของโรงเรียน นักเรียนทุกคนรับประทานพร้อมกันเวลา 12.00 น.

การควบคุมโรค ทิมสอบสวนโรคลงพื้นที่เก็บตัวอย่างนมโรงเรียนชนิดยูเอชที 3 ล็อต สุ่มตรวจ 4 ตัวอย่างจากทั้งหมด 48 กล่อง ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์ ผลการตรวจไม่พบเชื้อก่อโรค แต่ได้อายัตนมยูเอชที จำนวน 1,554 กล่อง และได้สำรวจสถานที่เก็บนมโรงเรียนพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงสถานที่สำหรับจัดเก็บนมโรงเรียน แนะนำให้ผู้ประกอบการจัดทำบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์นมทั้งหมดให้มีการบริหารจัดการสต็อกตามลำดับก่อนหลังตามวันหมดอายุ ทิม SRRT ทำการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมและเฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่จนถึงวันที่ 16 ตุลาคม 2558 ปัจจุบันยังไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม

3. สถานการณ์เฝ้าระวังโรคไข้เลือดออก

สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ประเทศไทย วันที่ 1 มกราคม - 11 ตุลาคม 2558 พบผู้ป่วยสะสมรวม 86,460 ราย เสียชีวิต 89 ราย อัตราป่วย 132.76 ต่อประชากรแสนคน อัตราตาย 0.13 ต่อประชากรแสนคน กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ อายุ 15 - 24 ปี (255.28 ต่อประชากรแสนคน) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 5 - 14 ปี (237.16 ต่อประชากรแสนคน) และกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี (108.66 ต่อประชากรแสนคน) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสะสมต่อประชากรแสนคนสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดระยอง (434.46) เพชรบุรี (416.08) ราชบุรี (375.87) อุทัยธานี (334.36) และตรัง (330.62)

เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคกลาง มีอัตราป่วยตายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.27 รองลงมา คือ ภาคเหนือ มีอัตราป่วยตายร้อยละ 0.12 และภาคใต้ มีอัตราป่วยตายร้อยละ 0.11 ผู้ป่วยเสียชีวิตหลังจากเริ่มป่วยด้วยจำนวนวันน้อยที่สุด คือ 1 วัน และจำนวนวันมากที่สุด คือ 18 วัน (ค่ามัธยฐานอยู่ที่ 7 วัน)

รูปที่ 1 พื้นที่ระบาดอัตราป่วยต่อประชากรแสนคน

4. สถานการณ์ปัญหาหมอกควันภาคใต้จากไฟไหม้ป่า

สถานการณ์หมอกควันภาคใต้ ที่มีสาเหตุจากไฟไหม้ป่าบนเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ส่งผลกระทบต่อใน 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สงขลา ยะลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี

ในระหว่างวันที่ 5 - 11 ตุลาคม 2558 พบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) มีค่าระหว่าง 19 - 210 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มาตรฐานต้องไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) จากรายงานในสัปดาห์ดังกล่าว พบจังหวัดที่มีค่า PM₁₀ มากที่สุด คือ จังหวัดสตูล (วันที่ 6 ตุลาคม 2558 มีค่าเท่ากับ 210 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต (วันที่ 8 ตุลาคม 2558 มีค่าเท่ากับ 201 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

ด้านผลกระทบต่อสุขภาพ เฝ้าระวังใน 4 กลุ่มโรค ได้แก่ กลุ่มโรคตาอักเสบ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือด กลุ่มโรคทางเดินหายใจและกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ จากรายงาน 5 จังหวัด (ภูเก็ต สงขลา ยะลา นราธิวาส และปัตตานี) พบว่า จังหวัดที่มีผู้ป่วยสูงที่สุด คือ สงขลา รองลงมา คือ ปัตตานี กลุ่มโรคที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มโรคทางเดินหายใจ รองลงมา คือ กลุ่มโรคทางเดินหายใจและหลอดเลือด จำนวนผู้ป่วยสะสมในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง